

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XVI: 2018

Nr 26 (564)

Data odczytu: 19.09.2018 r.

Data wydania: 19.09.2018 r.

=====

1111. spotkanie

Marek Morgiewicz

WŁADYSŁAW WIERZBICKI – BOHATER ŻANDARMERII

Jednym z bohaterów Żandarmerii Wojskowej, którzy związani byli z Grudziądzem, jest pułkownik Władysław Wierzbicki.

Urodził się 28 marca 1909 roku w Buczaczu. Pochodził z rodziny inteligentnej – ojciec był sędzią powiatowym w Stanisławowie. Po śmierci matki zamieszkał w Brzozowie na Rzeszowszczyźnie, gdzie ukończył szkołę powszechną i gimnazjum. Tam też działał w drużynie skautowskiej i harcerskiej.

W 1927 roku zdał maturę i rozpoczął studia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Ze względu na sytuację materialną musiał porzucić studia po trzecim roku. Aby odciążyć rodzinę i zapewnić sobie bezpieczeństwo finansowe, rozpoczął karierę wojskową. Przez 3 lata zdobywał wiedzę w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie. W 1933 roku zdobył nominację na najniższy stopień oficerski.

W 1934 roku, po kursie dla młodszych oficerów, otrzymał stanowi-

sko instruktora – wykładowcy kryminalistyki i medycyny sądowej w Centrum Wyszukolenia Żandarmerii w Grudziądzu. Był najmłodszym oficerem tej szkoły.

W 1937 roku został przeniesiony do Warszawy, gdzie objął stanowisko dowódcy plutonu żandarmerii Warszawa – Śródmieście. Służba w Warszawie umożliwiła Wierzbickiemu kontynuowanie przerwanych studiów medycznych na Uniwersytecie Warszawskim, ze specjalnością medycyny sądowej.

Podczas wojny obronnej 1939 roku porucznik brał udział w bitwie pod Kutnem. Po kapitulacji Warszawy złożył na ręce generała Tokarzewskiego – Karaszewicza przysięgę konspiracyjną, przyjmując pseudonim „Wujko”. Zorganizował ochronę likwidacji sztabu i zniszczył samochody zaparkowane na dziedzińcu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

1 października 1939 roku został wzięty do niewoli niemieckiej i trafił do obozu w Braunschweigu. W czerwcu 1940 roku przebywał w oflagu w Waldenbergu. Tam pełnił służbę w Tajnej Organizacji Wojskowej. Prowadził wykłady dla szeregowców i podoficerów z historii, geografii i języka niemieckiego. W 1944 roku ukończył kurs dentystyczny, zorganizowany potajemnie przez Koło Lekarzy Polskich w obozie.

25 marca 1945 roku dotarł do Murnau. Tam zorganizował, przyjmując pseudonim „Marian Heleński”, konspiracyjny oficerski pluton żandarmerii. Po wyzwoleniu obozu przez Amerykanów dnia 28 kwietnia, pluton wszedł w skład Polskiego Ośrodka Wojskowego „Murnau”.

9 lipca 1945 roku Wierzbicki został powołany do żandarmerii II Korpusu Armii Andersa we Włoszech. Tam został wykładowcą kryminalistyki, służby śledczej i medycyny sądowej dla chorążych i podoficerów w Centralnej Szkole Żandarmerii w Urbino. We Włoszech nostryfikował dyplom lekarski wydany przez Uniwersytet Warszawski, a 11 listopada 1947 roku uzyskał tytuł doktora medycyny i chirurgii na uniwersytecie w Bolonii.

Do Anglii przybył pod koniec 1947 roku. Rozpoczął praktykę medyczną jako ordynator w 11 Polskim Szpitalu. Od 30 września 1949 do 1975 roku pracował jako lekarz, głównie stomatolog. W wieku 66 lat przeszedł na emeryturę.

Władysław Wierzbicki był bardzo zaangażowany w działalność polonijną. W 1947 roku wstąpił do Stowarzyszenia Polskich Kombatantów. Był członkiem, a następnie prezesem Związku Byłych Jeńców Wojennych w Niewoli Niemieckiej. Najaktywniej jednak działał w Kole 106 : „Żandarm”, do którego należeli weterani z Anglii, Stanów Zjednoczonych i Kanady. W latach 1964-1968 był jego prezesem. Za zasługi przyznano Wierzbickiemu w 1985 roku tytuł honorowego prezesa Koła.

W Wielkiej Brytanii co roku 13 czerwca zbierali się wszyscy żandarmi, by uczcić święto formacji. Tradycję tę przejęli żołnierze III Rzeczypospolitej.

13 czerwca 1993 roku Wierzbicki wraz z delegacją Koła 106 przekazali Sztandar Żandarmerii II Rzeczypospolitej komendantowi głównemu żandarmerii płk. Alfonsowi Kupisowi.

W 1997 roku przywrócono Wierzbickiemu polskie obywatelstwo. W 2001 weteran wraz z żoną zamieszkał w Polsce. Za swoją działalność otrzymał wiele

medali i odznaczeń, a w szczególności: Krzyż Komandorski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, Złoty Medal Wojska Polskiego, Order Polski Odrodzonej III, IV i V klasy, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej (za tajne nauczanie), Krzyż Walecznych, Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami, Krzyż Kampanii Wrześniowej, Krzyż Armii Krajowej, Krzyż PSZ na Zachodzie, Medal za Warszawę, Kombatantski Krzyż Zasługi, brytyjskie Gwiazda za Wojnę, Gwiazda Italii, The War Medal, The Defence Medal, Krzyż Niepodległości i wiele innych odznaczeń i medali pamiątkowych.

Pułkownik zmarł w Warszawie 18 sierpnia 2008 roku, w wieku 99 lat.

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisz, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.